

PIOTR SADOWSKI

IMIGRACJA DO ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ W ŚWIETLE ZMIAN BRYTYJSKIEGO PRAWA O CUDZOZIEMCACH*

Wstęp

Znaczną liczbą imigrantów przebywających na terytorium Zjednoczonego Królestwa powoduje duże zainteresowanie nowelizacjami polityki imigracyjnej wśród społeczeństwa brytyjskiego, polityków i mediów¹.

Celem niniejszego artykułu jest analiza zmian brytyjskiego prawa imigracyjnego i prawa dotyczącego obywatelstwa. O ile bowiem problematyka imigracji z państw, które przystąpiły do Unii Europejskiej po 2004 r., budzi duże zainteresowanie w doktrynie polskiej², o tyle sytuacja cudzoziemców chcących wjechać na terytorium Zjednoczonego Królestwa wciąż pozostaje materią oryginalną. Tymczasem analizując sytuację imigracyjną tego kraju, należy wziąć pod uwagę możliwość imigracji obywateli: byłego Imperium Brytyjskiego, państw członkowskich WE (i, w okresie późniejszym, UE), w tym imigracji z państw, które przystąpiły do UE w 2004 r., ale także specyficzną sytuację mieszkańców brytyjskich terytoriów zależnych w Europie³.

Poza zakresem niniejszej analizy pozostają szczegółowe badania dotyczące: nadawania obywatelstwa Zjednoczonego Królestwa, sytuacji prawnej (i skali imigracji) z państw, które przystąpiły do UE w 2004 r., a także zmian brytyjskiej

* Opracowanie wyraża wyłącznie prywatne poglądy i opinie autora.

¹ Tak też L. Cerna, A. Wietholtz, *The case of the United Kingdom*, (w:) G. Zincone, R. Rinus, M. Borkert, *Migration Policymaking in Europe: The Dynamics of Actors and Contexts in Past and Present*, Amsterdam 2011, s. 201.

² Tak np. A. Fihel, E. Piętka, *Funkcjonowanie polskich migrantów na brytyjskim rynku pracy*, „CMR Working Papers” 2007, nr 23(71), passim, I. Grabowska-Lusińska, M. Okólski, *Migracja z Polski po 1 maja 2004 r.: jej intensywność i kierunki geograficzne oraz alokacja migrantów na rynkach pracy krajów Unii Europejskiej*, „CMR Working Papers” 2008, nr 33(91), passim i K. Iglicka, *Migracje długookresowe i osiedleńcze z Polski po 2004 roku – przykład Wielkiej Brytanii. Wyzwania dla statystyki i demografii państwa*, „Raporty i Analizy Centrum Stosunków Międzynarodowych” 2011, nr 5, passim.

³ Więcej o ostatnim ze wskazanych zagadnień w: B.H. Toszek, *Sytuacja brytyjskich terytoriów zależnych w Europie po przystąpieniu Wielkiej Brytanii do Wspólnot Europejskich*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego Acta Politica” 2009, nr 21(513), s. 87 i n.

polityki azylowej i zakresu praw przysługujących imigrantom przebywających w Zjednoczonym Królestwie.

Imigracja do Zjednoczonego Królestwa w latach 1945–1971

W okresie powojennej odbudowy prawo do swobodnego przemieszczania się na obszarze Wspólnoty Narodów przysługiwało poddanym Korony Brytyjskiej (ang. *British Subjects*). Zakres podmiotowy uprawniający do wjazdu i pobytu na terytorium Zjednoczonego Królestwa był niezwykle szeroki i obejmował wszystkie osoby urodzone na terytoriach pozostających pod władzą monarcha⁴. To właśnie przedmiotowy tytuł prawny umożliwił znacznej liczbie mieszkańców Indii Wschodnich, Indii i Pakistanu imigrację do Zjednoczonego Królestwa⁵.

Pierwsze w historii Zjednoczonego Królestwa przepisy imigracyjne, czyli ustawa z 1948 r. o obywatelstwie brytyjskim (*British Nationality Act 1948*), ograniczyły stosowanie zasady *ius soli* poprzez wprowadzenie dwóch podstawowych kategorii obywatelstwa umożliwiających wjazd na terytorium Zjednoczonego Królestwa – *Single Citizenship of the United Kingdom and Colonies* oraz obywatelstwa *Citizens of Independent Commonwealth Countries* (nadawano je np. mieszkańcom Kanady i Australii)⁶. Na mocy wspomnianych przepisów osoby pozostające pod ochroną brytyjską i cudzoziemcy podlegali ograniczeniom imigracyjnym. Uproszczone zasady stosowano do poddanych Korony Brytyjskiej mieszkających w Irlandii⁷.

Ustawa z 1948 r., „mająca podtrzymać jedność Wspólnoty Narodów pod przywództwem Wielkiej Brytanii, w istocie pozwoliła mieszkańcom tych terytoriów na osiedlenie się w Wielkiej Brytanii”⁸. O ile początkowo skala imigracji z Indii Wschodnich, Indii i Pakistanu wynosiła około 100000 osób, o tyle w 1961 r. przekroczyła już 500000 osób⁹. W omawianym czasie do imigrantów z wyżej wymienionych krajów dołączyli bowiem imigranci z Irlandii i Karaibów (którzy

---

⁴ R. Hansen, *British Citizenship after Empire: A Defence*, „The Political Quarterly” 2000, vol. 71, issue 1, s. 42–43.

⁵ Szczegółowa statystyka w § 38 wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 28 maja 1985 r. w sprawie *Abdulaziz, Cabales i Balkandali v. Zjednoczone Królestwo* (wniosek nr 9214/80, 9473/81, 9475/81).

⁶ R. Hansen, *British Citizenship...*, s. 42–43 oraz R. Hansen, *The Kenyan Asians, British Politics, and the Commonwealth Immigrants Act, 1968*, „The Historical Journal” 1999, issue 3(42), s. 815. Więcej o historii ustawy w: R. Hansen, *The Politics of Citizenship in 1940s Britain: The British Nationality Act, Twentieth Century British History*” 1999, vol. 10, no 1, s. 67 i n.

⁷ Więcej w: R. Hansen, *The Politics of Citizenship...*, s. 78–80.

⁸ K. Fiałkowska, J. Wiśniewski, *Polityka integracyjna Wielkiej Brytanii wobec uchodźców*, Warszawa 2009, s. 2.

⁹ M. Ai, *The Transition of Hong Kong People's Nationality after World War II*, „E-Journal on Hong Kong Cultural and Social Studies” 2004, issue 3, s 1 i n. oraz V. Bevan, *The development of British immigration law*, Kent 1986, s. 1 i n. Tak też R. Hansen, *British Citizenship...*, s. 43.

szybko zaczęli stanowić większość imigrantów)¹⁰, a od lat 60. XX w. – z Azji. Jednocześnie jednak ustanowiono program wspierający imigrację z Europy, gdyż (na skutek emigracji obywateli Zjednoczonego Królestwa do Ameryki Północnej i Australii) w Zjednoczonym Królestwie odnotowywano braki pracowników¹¹.

W doktrynie wskazuje się, że wzrastająca skala imigracji spowodowała wzrost postawy antyimigranckiej, w tym wzrost postawy rasistowskiej¹² i bezrobocia na terytorium Zjednoczonego Królestwa. Doprowadziło to do ustanowienia w 1962 r. ustawy o imigrantach z krajów Wspólnoty Narodów (1962 Commonwealth Immigrants Act)¹³. Przyznawała ona prawo do swobodnego przemieszczania się jedynie osobom posiadającym paszporty wydane przez rząd brytyjski lub jego Wysokiego Komisarza (ang. *High Commissioner*) oraz posiadaczom voucherów¹⁴. Ograniczył tym samym napływ imigrantów z Indii i Pakistanu¹⁵. W doktrynie wskazuje się, że przyjęcie omawianych przepisów było silnie związane z malejącą rolą Wspólnoty Narodów na arenie międzynarodowej¹⁶.

Dalsze ograniczenia dotyczące możliwości migracji z byłych kolonii brytyjskich wprowadzano w kolejnych latach. Tak np. w 1965 r. ustanowiono roczny limit 8500 zezwoleń dla obywateli krajów Wspólnoty Narodów¹⁷. Ustawa z 1968 r. o imigrantach z krajów Wspólnoty Narodów (Commonwealth Immigrants Act 1968) ograniczyła prawo osiedlania się na terytorium Zjednoczonego Królestwa dla osób niezwiązanych ze Zjednoczonym Królestwem. Dotyczyło to m.in. osób posiadających obywatelstwo *Citizenship of the United Kingdom and Colonies* urodzonym na terenie kolonii lub zarejestrowanym na terytorium kraju należącego do Wspólnoty Narodów zanim kraj ten uzyskał niepodległość. Omawiane regulacje doprecyzowały także zasady zatrudniania osób, które nie posiadały obywatelstwa brytyjskiego. Rozwinięto także kwotowy system zatrudniania imigrantów¹⁸.

Przyjęcie omawianych przepisów związane było z wpływem „czynników politycznych, jak choćby kryzys w Kenii”¹⁹. W następstwie ogłoszenia w 1963 r. niepodległości przez władze Kenii 22 lutego 1968 r. przedstawicielom społeczności azjatyckiej w tym kraju, którzy posiadali paszporty brytyjskie, cofnięto bowiem

¹⁰ L. Cerna, A. Wietholtz, *The case...*, s. 196.

¹¹ Ibidem, s. 195.

¹² Przykładem są zamieszki, jakie miały miejsce w 1958 r. w Notting Hill. Por. K. Fiałkowska, J. Wiśniewski, *Polityka integracyjna...*, s. 2; L.P. Moch, *Moving Europeans: Migration in Western Europe Since 1650*, Bloomington 2003, s. 180 i n. oraz R. Hansen, *British Citizenship...*, s. 42.

¹³ IOM, *Comparative Study of the Laws in the 27 EU Member States for Legal Immigration Including An Assessment of the Conditions and Formalities Imposed by Each Member State For Newcomers*, Bruksela 2008, s. 454.

¹⁴ V. Bevan, *The development...*, s. 77.

¹⁵ K. Fiałkowska, J. Wiśniewski, *Polityka integracyjna...*, s. 3.

¹⁶ Ibidem, s. 2. Por. L. Cerna, A. Wietholtz, *The case...*, s. 195.

¹⁷ L. Cerna, A. Wietholtz, *The case...*, s. 196. Por. M. Ai, *The Transition...*, s. 1 i n. oraz V. Bevan, *The development...*, s. 76 i n.

¹⁸ V. Bevan, *The development...*, s. 80 i n. Por. R. Hansen, *The Kenyan Asians...*, s. 811.

¹⁹ K. Fiałkowska, J. Wiśniewski, *Polityka integracyjna...*, s. 3.

nieograniczone prawo wjazdu i pobytu na terytorium Zjednoczonego Królestwa²⁰.

Ustawa z 1971 r., czyli kolejne próby ograniczania imigracji

Bez wątpienia jedną z istotniejszych zmian było wprowadzenie ustawy z 1971 r. o imigracji (The Immigration Act 1971, wchodziła w życie od 1 stycznia 1973 r.), która kontynuowała zamierzenia wcześniejszych ustaw imigracyjnych²¹. Wprowadziła ona podział na osoby, które miało prawo wjazdu i pobytu na terytorium Zjednoczonego Królestwa (ang. *patrials*), i na osoby, które podlegały kontroli imigracyjnej (ang. *non-patrials*, art. 2 omawianej ustawy). Odstąpiono więc od kryterium posiadanego paszportu na rzecz kryterium posiadanego obywatelstwa²².

Prawo do automatycznej rejestracji jako obywatel Zjednoczonego Królestwa i Kolonii, które przysługiwało obywatelom Wspólnoty Narodów i Irlandczykom po pięciu latach pobytu na terytorium Zjednoczonego Królestwa, zostało, co do zasady, zniesione²³. Ustawa nie zmieniła jednak ich sytuacji prawnej, gdy w chwili wejścia w życie omawianych przepisów przebywali już oni na terytorium Zjednoczonego Królestwa²⁴.

Ogłoszenie ustawy z 1971 r. o imigracji postrzegano jako ostateczną rezygnację z centralnej roli Zjednoczonego Królestwa we Wspólnocie Narodów, a fakt, że ustawę przyjęto na cztery miesiące przed podpisaniem traktatu akcesyjnego (wniosek złożono w 1967 r., traktat akcesyjny podpisano 22.01.1972 r.²⁵), jednoznacznie wskazywał, iż rozpoczęto reformę prawa dotyczącego obywatelstwa i praw imigrantów²⁶.

Warto zaakcentować szczególną sytuację mieszkańców brytyjskich terytoriów zależnych w Europie. Jak słusznie wskazuje B.H. Toszek, akcesja Zjednoczonego Królestwa do Wspólnot Europejskich w 1973 r. spowodowała ustanowienie

---

²⁰ Więcej w: R. Hansen, *The Kenyan Asians...*, s. 810 i n. Por. R. Hansen, *Citizenship and Immigration in Post-war Britain: The Institutional Origins of a Multicultural Nation*, New York 2000, s. 154.

²¹ J. M. Evans, *Immigration Act 1971*, „The Modern Law Review” 1972, issue 35, s. 508.

²² Ibidem, s. 509–510.

²³ Ibidem, s. 510.

²⁴ Ibidem, s. 518.

²⁵ Jego praktyczne stosowanie w Zjednoczonym Królestwie było możliwe dzięki przyjęciu ustawy z 1972 r. o Wspólnotach Europejskich (1972 European Communities Act), która weszła w życie 1 stycznia 1973 r., zmienionej przez European Communities (Amendment) Acts 1986, 1993, 1998, 2001 oraz 2003 European Union (Accessions) Act, a także 2008 European Union (Amendment) Act. Ze względu na nadanie prymatu prawa wspólnotowego przyjęcie tej ustawy budziło znaczne emocje. Por. A.W. Bradley, K.D. Ewing, *Constitutional and Administrative Law*, tom 1, wyd. 14 poprawione, Harlow 2007, s. 123 i n. Szerzej o wdrażaniu prawa WE i prawa UE do prawa Zjednoczonego Królestwa: tamże, s. 142 i n. W związku z wejściem w życie Traktatu z Lizbony z 2007 r. niezbędna była nowelizacja omawianych przepisów (Por. European Union Act 2011).

²⁶ J.M. Evans, *Immigration...*, s. 508.

zróżnicowanego zakresu praw przysługujących obywatelom Zjednoczonego Królestwa²⁷. Mieszkańcy wyspy Man oraz Wysp Normandzkich zostali pozbawieni możliwości korzystania ze swobody przepływu osób²⁸. Art. 2 Protokołu nr 3 w sprawie Wysp Normandzkich i Wyspy Man załączonego do Traktatu w sprawie przystąpienia Królestwa Danii, Irlandii, Królestwa Norwegii oraz Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej do Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej stanowi bowiem, iż „Akt Przystąpienia nie wywiera wpływu na prawa mieszkańców Wysp Normandzkich i Wyspy Man. Jednakże nie są oni beneficjentami postanowień dotyczących swobodnego przepływu osób i usług”.

W 1973 r. Parlament znowelizował ustawę z 1971 r. o imigracji, przywracając nieograniczone prawo wjazdu obywatelom Wspólnoty Narodów, których dziadek urodził się na terytorium Zjednoczonego Królestwa²⁹.

Wejście w życie 1 stycznia 1983 r. ustawy o obywatelstwie brytyjskim (1981 British Nationality Act) nie uchyliło wcześniejszych przepisów, ale – mimo to – ograniczyło możliwość imigracji do Zjednoczonego Królestwa, wprowadzając wymóg udokumentowania prawa wjazdu okazaniem paszportu potwierdzającego obywatelstwo Zjednoczonego Królestwa lub Zjednoczonego Królestwa i Kolonii (art. 2 w związku z art. 3 ust. 9 ustawy z 1971 r. o imigracji znowelizowanej przez art. 39 ustawy z 1981 r. o obywatelstwie brytyjskim).

Ograniczony został także zakres stosowania zasady *ius soli*³⁰. Od tego momentu stosowana była jedynie w przypadku dzieci urodzonych na terytorium Zjednoczonego Królestwa, których co najmniej jeden rodzic miał obywatelstwo brytyjskie³¹.

Mimo nakładania na mieszkańców Wspólnoty Narodów utrudnień dotyczących wjazdu na terytorium Zjednoczonego Królestwa, skala ich imigracji zwiększała się³². Nie zmieniła tego nawet ustawa o imigracji z 1988 r. (1988 Immigration Act), znosząca przywilej umożliwiający im zapraszanie na terytorium Zjednoczonego Królestwa małżonków i dzieci³³.

Szczegółowe informacje dotyczące skali migracji długoterminowej oraz migracji netto (różnicy między liczbą imigrantów a liczbą emigrantów, którzy zdecydowali się, odpowiednio, na imigrację do lub na emigrację ze Zjednoczonego Królestwa na okres co najmniej 12 miesięcy) w latach 1975–1997 przedstawia wykres 1. Dane te nie są jednak wyczerpujące, gdyż dopiero od 1991 r. pro-

²⁷ B.H. Toszek, *Sytuacja...*, s. 87.

²⁸ *Ibidem*, s. 91.

²⁹ V. Bevan, *The development...*, s. 511.

³⁰ L. Cerna, A. Wietholtz, *The case...*, s. 197.

³¹ R. Hansen, *British Citizenship...*, s. 43–44.

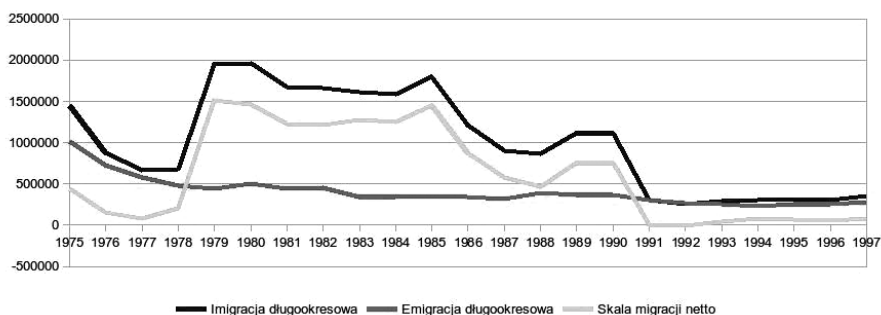
³² L. Cerna, A. Wietholtz, *The case...*, s. 197.

³³ *Ibidem*, s. 210.

1/2013

wadzono osobne statystyki dotyczące imigracji obywateli państw członkowskich Wspólnot Europejskich, obywateli Wspólnoty Narodów i obywateli Irlandii³⁴.

Wykres 1. Liczba imigrantów i emigrantów, którzy (odpowiednio) wjechali na lub wyjechali z terytorium Zjednoczonego Królestwa w latach 1975–1997 na okres co najmniej 12 miesięcy³⁵

Polityka rządu T. Blaira

Znacząca zmiana kierunku brytyjskiej polityki migracyjnej nastąpiła w 1997 r. Rządząca wówczas Partia Pracy postanowiła utrzymać wysoki wzrost PKB³⁶ poprzez zaspokojenie potrzeb brytyjskiego rynku pracy przez imigrantów³⁷. Flagowymi projektami dotyczącym imigracji były: system punktowy³⁸ i program dla imigrantów wysoko wykwalifikowanych³⁹.

³⁴ Więcej o metodologii prowadzenia badań statystycznych w Zjednoczonym Królestwie w: Office for National Statistics, *Long-Term International Migration*, Newport 2012, dostępne na: <http://www.ons.gov.uk/ons/guide-method/method-quality/specific/population-and-migration/international-migration-methodology/long-term-international-migration-estimates-methodology.pdf>, stan na: 18.10.2012 r.

³⁵ Opracowanie własne. Dane za lata 1975–1990 za: Office for National Statistics, *Long-Term International Migration, estimates from International Passenger Survey time series 1975–1990*, dostępne na: <http://www.ons.gov.uk/ons/rel/migration1/long-term-international-migration/1975-1990-1-series--methodology-/long-term-international-migration-estimates-from-the-international-passenger-survey--ips.xls>, stan na: 15.10.2012 r. Dane za lata 1990–1997 za: Office for National Statistics, *Long-Term International Migration – 1975–1990 1 Series (methodology)*, dostępne na: <http://www.ons.gov.uk/ons/rel/social-trends-rd/social-trends/social-trends-41/population-data.xls>, stan na: 15.10.2012 r.

³⁶ Zjednoczone Królestwo miało wówczas najwyższy wzrost PKB ze wszystkich państw należących do G7. Do grupy tej należą: Francja, Niemcy, Włochy, Japonia, Stany Zjednoczone, Zjednoczone Królestwo i Kanada.

³⁷ IOM, *Comparative Study...*, s. 454. Liczba zezwoleń na pracę wzrastała z 40750 zezwoleń wydanych w 1996 r. do 91500 zezwoleń wydanych w 2005 r. Tamże, s. 454.

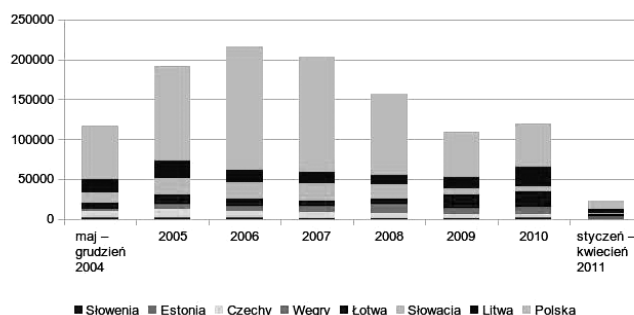
³⁸ Więcej o systemie w: H. Toms, K. Thorpe, *Practical Measures for Reducing Irregular Migration: United Kingdom National Report*, 2012, s. 18 i n. oraz P. Sadowski, *Akcje regularyzacyjne w Wielkiej Brytanii i w Polsce*, „Materiały Robocze Centrum Europejskiego Natolin” 2010, nr 1(15), s. 60 i n.

³⁹ Por. P. Sadowski, *Akcje regularyzacyjne...*, s. 60 oraz IOM, *Comparative Study...*, s. 460, a także L. Cerna, A. Wietholtz, *The case...*, s. 209 i n.

Za rządów T. Blaira nastąpiło otwarcie rynku pracy dla obywateli ośmiu państw, które w maju 2004 r. przystąpiły do UE (szczegółowe informacje statystyczne zawiera wykres 2, odmienne regulacje stosowane były w przypadku obywateli Malty i Cypru)⁴⁰. Wprowadzeniu omawianych przepisów towarzyszyło przeprowadzenie regularyzacji adresowanej do obywateli wspomnianych państw⁴¹.

Wykres 2. Liczba osób, które w okresie od 2004 r. do 30 kwietnia 2011 r. uzyskały pozytywne decyzje w sprawie rejestracji w systemie Worker Registration Scheme⁴²

Ułatwieniu wjazdu i pobytu obywateli UE na terytorium Zjednoczonego Królestwa towarzyszyło jednak podjęcie środków zmierzających do zmniejszenia skali zawierania małżeństw pozornych, czyli takich, których celem jest uzyskanie zezwolenia na wjazd i pobyt⁴³ oraz podejmowanie działań ukierunkowanych na ograniczenie skali nadużyć związanych z udzielaniem wiz w celu podjęcia nauki na terytorium Zjednoczonego Królestwa⁴⁴.

⁴⁰ Mowa tu o Worker Registration Scheme – system obowiązywał do 30 kwietnia 2011 r. Więcej w: Home Office, *Living and Working in the UK: Rights and Responsibilities of Nationals from the New Member States from 1 May 2004*, 2008, dostępny na: www.bia.homeoffice.gov.uk/sitecontent/documents/workingintheuk/wrsleaflet, stan na: 28.10.2012. Szczegółowa analiza wpływu imigracji z tych krajów na gospodarkę Zjednoczonego Królestwa w: D. Iakova, *The Macroeconomic Effects of Migration from the New European Union Member States to the United Kingdom*, „IMF Working Paper” 2007, WP/07/61, passim. Analiza łącznej liczby obywateli Czech, Estonii, Węgier, Łotwy, Litwy, Polski, Słowacji i Słowenii zarejestrowanych osób w programie Working Registration Scheme składających wnioski o udział w przedmiotowym programie po raz pierwszy w okresie styczeń 2004–grudzień 2008 wg obywatelstwa w: P. Sadowski, *Akcje regularyzacyjne...*, s. 64.

⁴¹ Więcej o regularyzacjach w: P. Sadowski, *Akcje regularyzacyjne...*, s. 58 i n.

⁴² Opracowanie własne na podstawie danych: Home Office, *Immigration Statistics April-June 2011. EEA Excel tables*, dostępne na: <http://www.homeoffice.gov.uk/publications/science-research-statistics/research-statistics/immigration-asylum-research/immigration-tabs-q2-2011v2/eea-q2-11-tabs?view=Binary>, stan na: 15.10.2012 r. Por. P. Sadowski, *Akcje regularyzacyjne...*, s. 63.

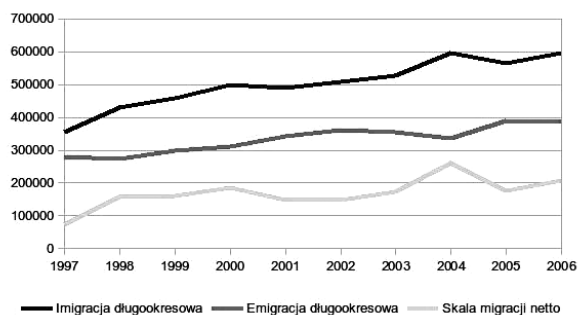
⁴³ Więcej o zjawisku małżeństw pozornych i działaniach podejmowanych przez Polskę i Zjednoczone Królestwo w: P. Sadowski, *Przeciwdziałanie i zwalczanie małżeństw pozornych w prawie UE oraz w prawie polskim i brytyjskim*, w druku. Por. L. Cerna, A. Wietholtz, *The case...*, s. 210 i n.

⁴⁴ Por. IOM, *Comparative Study...*, s. 454.

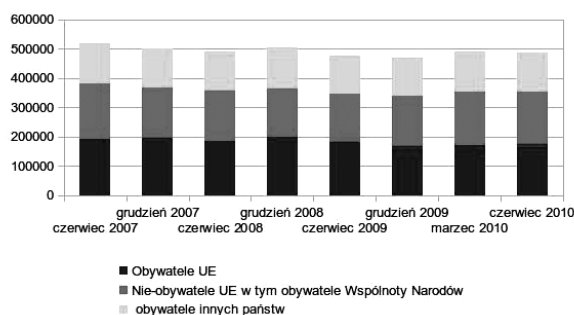
1/2013

W latach 1997–2010 liczba imigrantów-osób nieposiadających obywatelstwa Zjednoczonego Królestwa, którzy wjechali na terytorium Zjednoczonego Królestwa z zamiarem długotrwałego pobytu, zwiększała się (szczegółowe informacje statystyczne zawierają wykres 3 i 4). Odnotować jednak należy zmniejszające się zainteresowanie imigracją wśród obywateli państw członkowskich UE, choć od grudnia 2007 r. można zauważyć nieznaczną tendencję wzrostową.

Wykres 3. Liczba imigrantów i emigrantów, którzy w latach 1997–2006 (odpowiednio) wjechali lub wyjechali z terytorium Zjednoczonego Królestwa na okres co najmniej 12 miesięcy⁴⁵

Wykres 4. Skala imigracji do Zjednoczonego Królestwa w czasach rządów G. Browna (27 czerwca 2007 r.–maj 2009 r.)⁴⁶

⁴⁵ Opracowanie własne na podstawie danych: Home Office, *Control Of Immigration: Statistics United Kingdom 2007*, „Home Office Statistical Bulletin” 2008, issue 10/08, dostępny na: <http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20110218135832/rds.homeoffice.gov.uk/rds/pdfs08/hosb1008.pdf>, stan na: 29.10.2012.

⁴⁶ Opracowanie własne na podstawie danych: Office for National Statistics, *Provisional Long-Term International Migration, year ending December 2011*, Londyn 2012, dostępny na: <http://www.ons.gov.uk/ons/rel/migration1/migration-statistics-quarterly-report/august-2012/provisional-long-term-international-migration--ltim--estimates.xls>, stan na: 29.10.2012.

Polityka rządu D. Camerona

W 2010 r. na tym terytorium przebywało około 4500000 imigrantów, którzy stanowili 7,4% populacji Zjednoczonego Królestwa⁴⁷. Chociaż prawie połowa osób objętych tą statystyką to obywatele państw członkowskich UE⁴⁸, to jednak skala imigracji do Zjednoczonego Królestwa i tak jest znaczna.

Za rządów D. Camerona brytyjska polityka imigracyjna została znacząco zmieniona. Kolejne działania mają na celu zmniejszenie skali imigracji do poziomu z lat 80. i 90. XX wieku⁴⁹. Obejmują one m.in. poprawę efektywności egzekwowania przepisów imigracyjnych w celu zmniejszenia imigracji spoza państw członkowskich UE⁵⁰. Jednocześnie D. Cameron akcentował, iż liczba imigrantów pochodzących z państw trzecich jest równoważna liczbie emigrantów-obywateli Zjednoczonego Królestwa i podkreślał otwartość na imigrantów wysoko wykwalifikowanych, imigrantów-inwestorów (chwaląc m.in. wprowadzenie systemu promującego pozyskiwanie talentów, w tym utalentowanych artystów), imigrantów przemieszczających się w ramach transferów wewnątrz korporacyjnych oraz na cudzoziemców poszukujących ochrony międzynarodowej⁵¹.

Opowiadał się także za koniecznością odstąpienia od systemu punktowego, wskazując, iż nie zapewnia on szczegółowej analizy zasadności udzielenia zezwolenia na wjazd na podstawie indywidualnych cech wnioskodawcy.

Premier D. Cameron wprowadził w kwietniu 2011 r. kwoty w zatrudnianiu imigrantów zarobkowych pochodzących spoza krajów należących do Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej⁵². Było to następstwem zmiany wprowadzonej 16 marca 2011 r. przez Immigration Rules (HC 863)⁵³. Imigranci wysoko wykwalifikowani nie mogli już przyjeżdżać do Zjednoczonego Królestwa w celu poszukiwania pracy (ale w sprawach dotyczących osób, które przebywały na terytorium Zjednoczonego Królestwa w chwili wejścia w życie omawianych przepisów, gdy

⁴⁷ J. Salt, *International Migration and the United Kingdom: Report of the United Kingdom SOPEMI Correspondent to the OECD*, London 2011, s. 4. Mapa wskazująca gęstość zaludnienia imigrantów przygotowana przez The Migration Observatory at the University of Oxford, dostępna na: <http://migrationobservatory.ox.ac.uk/data-and-resources/maps/share-population-without-british-citizenship-2011>, stan na: 14.10.2012.

⁴⁸ J. Salt, *International Migration...*, s. 4.

⁴⁹ Transkrypt przemówienia z 10 października 2011 r. premiera Zjednoczonego Królestwa D. Camerona, dostępny na: www.number10.gov.uk/news/prime-ministers-speech-on-migration/, stan na: 21.11.2011, s. 8.

⁵⁰ Ibidem.

⁵¹ Ibidem, s. 3–5.

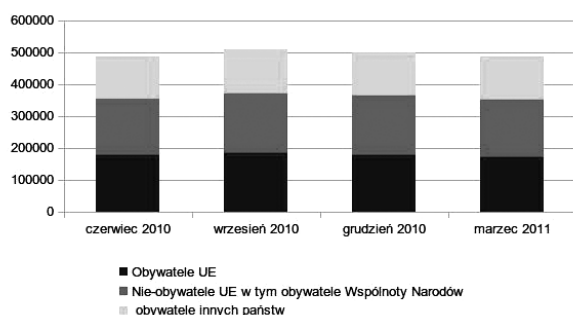
⁵² Było to przedłużenie tymczasowego systemu kwotowego wprowadzonego w czerwcu 2010 r. Wprowadzono również test rynku pracy. Por. M. Gower, *Immigration and asylum policy: Government plans and progress made*, dokument SN/HA/5829 z 24 lipca 2012 r., s. 4 i n.

⁵³ Niebędące legislacją delegowaną wskazówki imigracyjne (ang. *Immigration Rules*) wprowadzono do prawa brytyjskiego wraz z wejściem w życie ustawy z 1971 r. o imigracji. Choć nie mają one mocy wiążącej, ich nieprzestrzeganie może być podstawą apelacji. Więcej o wskazówkach imigracyjnych w: J.M. Evans, *Immigration...*, s. 513–515, P. Sadowski, *Akcje regularyzacyjne...*, s. 51 oraz L. Cerna, A. Wietholtz, *The case...*, s. 212.

starali się o przedłużenie ważności zezwolenia, stosowano dotychczasowe przepisy⁵⁴), a także podniesiono do 20000 funtów szterlingów wysokość zarobków, jakie imigrant miał otrzymywać po podjęciu zatrudnienia na terenie Zjednoczonego Królestwa (wprowadzono też test wiedzy o społeczeństwie brytyjskim)⁵⁵.

W przemówieniu poświęconym imigracji premier akcentował, iż przewidziany na 2011 r. limit zezwoleń (20700 zezwoleń) nie zostanie przekroczony, gdyż co miesiąc pracodawcy składają mniej wniosków niż zakładano. Zdaniem D. Camerona, uzasadnia to konieczność dalszej debaty nad ograniczaniem imigracji ekonomicznej (szczegółowe informacje statystyczne od objęcia rządów przez D. Camerona w maju 2010 r. do czerwca 2011 r. zawiera wykres 5)⁵⁶.

Wykres 5. Skala imigracji do Zjednoczonego Królestwa w okresie od czerwca 2010 do marca 2011 r.⁵⁷

Poszukiwanie ochrony międzynarodowej – wzmianka

W przypadku regulacji dotyczących udzielania cudzoziemcom ochrony międzynarodowej władza suwerenna państwa podlega ścisłym ograniczeniom. Wiąże się to, oczywiście, zarówno z prawem dostępu do terytorium państwa, w którym cudzoziemcy zamierzają złożyć wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, jak i z wprowadzaniem ograniczeń w wydalaniu cudzoziemców. Mimo to, w celu zapewnienia kompletności analizy, zasadne wydaje się zaprezentowanie skrótowej informacji dotyczącej przedmiotowej problematyki.

Ustawa z 1993 r. o azylu i o procedurach odwoławczych (1993 Asylum and Immigration Appeals Act) była pierwszą ustawą przyjętą w Zjednoczonym

⁵⁴ Por. M. Gower, *April 2011 changes to Tier 1 and Tier 2 of the points-based system and indefinite leave*, dokument SN/HA/5922 z 1 kwietnia 2011, s. 5.

⁵⁵ Ibidem, s. 1 i n.

⁵⁶ Transkrypt przemówienia z 10 października 2011 r. premiera Zjednoczonego Królestwa D. Camerona, s. 5.

⁵⁷ Opracowanie własne na podstawie danych: Office for National Statistics, *Provisional Long-Term...*, dane za marzec 2011 mają charakter prowizoryczny.

Królestwie, która skupiała się wyłącznie na problematyce dotyczącej udzielenia cudzoziemcom ochrony międzynarodowej⁵⁸. Wcześniej bowiem tematykę tę regulowała ustawa z 1977 r. o imigracji i wskazówki imigracyjne. Przyjęcie ustawy z 1993 r. było następstwem zwiększającej się liczby wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej. W doktrynie podkreśla się jednak, iż wzrost ten był spowodowany wspomnianymi już utrudnieniami, nakładanymi na osoby chcące wjechać na terytorium Zjednoczonego Królestwa (w tym na osoby zamierzające dołączyć do członka rodziny), które postrzegały tzw. ścieżkę azylową jako jedyny sposób wjazdu na to terytorium⁵⁹.

Omawiana ustawa była wielokrotnie nowelizowana m.in. przez ustawę z 1996 r. o imigracji i azylu (1996 Immigration and Asylum Act), która ograniczyła zakres świadczeń przysługujących osobom poszukującym ochrony międzynarodowej⁶⁰, a także przez ustawę z 1999 r. o imigracji i azylu (1999 Immigration and Asylum Act). Przyjęta w 2002 r. ustawa o obywatelstwie, imigracji i azylu (2002 Nationality, Immigration and Asylum Act) ustanowiła m.in. listę tzw. bezpiecznych krajów trzecich – w przypadku wnioskodawców pochodzących z krajów, których nazwa została umieszczona na liście, ich wnioski uznawano za, oczywiście, bezzasadny, co pozbawiało te osoby prawa do złożenia odwołania na terytorium Zjednoczonego Królestwa. Ustawa umożliwiała także odmowę udzielenia pomocy socjalnej, w tym zakwaterowania, wnioskodawcom, którzy nie złożyli wniosków niezwłocznie po wjeździe na terytorium Zjednoczonego Królestwa⁶¹. W 2003 r., odpowiadając na zwiększającą się liczbę osób poszukujących ochrony międzynarodowej, władze Zjednoczonego Królestwa wprowadziły przyspieszony tryb rozpatrywania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej, w tym wniosków, oczywiście, bezzasadnych⁶².

Szczegółowe informacje statystyczne dotyczące liczby wniosków o udzielenie cudzoziemcom ochrony międzynarodowej złożonych na terytorium Zjednoczonego Królestwa w latach 1993–2002, znajdują się na wykresie 6.

Przepisy, wprowadzone wraz z wejściem w życie ustawy z 2004 r. o azylu i imigracji (traktowanie wnioskodawców itd.)⁶³, poszerzyły zakres przypadków, w których możliwe było zatrzymanie oraz wydalenie cudzoziemców, którzy złożyli wnioski o udzielenie im ochrony międzynarodowej. Nowelizacja z 2006 r. (2006 Immigration, Asylum and Nationality Act) umożliwiła zaś odmowę udzielenia ochrony cudzoziemcom, którzy przeprowadzili, zachęcali do przeprowadzenia lub pomagali przeprowadzać zamachy terrorystyczne⁶⁴.

⁵⁸ L. Cerna, A. Wietholtz, *The case...*, s. 197.

⁵⁹ *Ibidem*.

⁶⁰ *Ibidem*, s. 212–213.

⁶¹ *Ibidem*, s. 214.

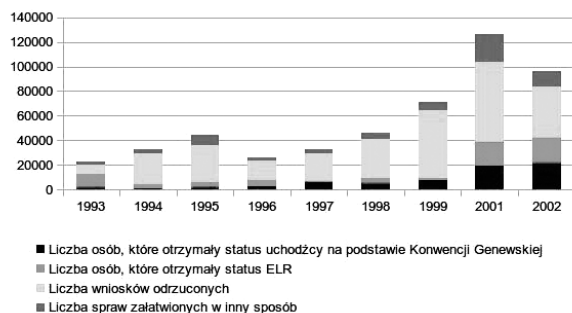
⁶² I. Oleksiewicz, *Uchodźcy w Unii Europejskiej. Aspekty prawne i polityczne*, Bydgoszcz 2006, s. 229.

⁶³ 2004 Asylum and Immigration (Treatment of Claimants, etc.) Act.

⁶⁴ L. Cerna, A. Wietholtz, *The case...*, s. 214.

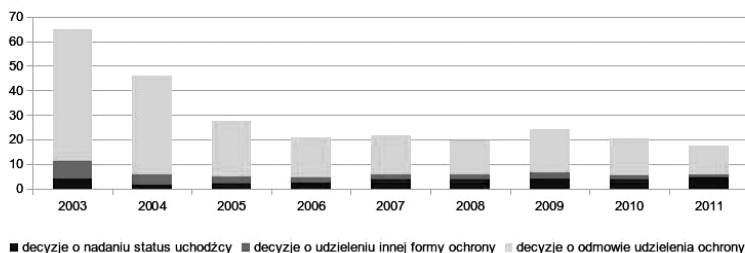
1/2013

Wykres 6. Wydane na terytorium Zjednoczonego Królestwa decyzje w pierwszej instancji w sprawach o nadanie statusu uchodźcy lub udzieleniu ochrony uzupełniającej (lata 1993–2002)⁶⁵

Szczegółowe informacje statystyczne dotyczące liczby decyzji wydanych w sprawach o udzielenie cudzoziemcom ochrony międzynarodowej na terytorium Zjednoczonego Królestwa w latach 2003–2011 znajdują się na wykresie 7.

Wykres 7. Wydane na terytorium Zjednoczonego Królestwa decyzje w pierwszej instancji w sprawach o nadanie statusu uchodźcy lub udzieleniu ochrony uzupełniającej (lata 2003–2011, dane w tysiącach)⁶⁶

Nielegalna imigracja – wzmianka

Określenie skali nielegalnej imigracji jest niezmiernie trudne, co związane jest zarówno ze specyfiką tego zjawiska, jak i z problemami terminologicznymi⁶⁷. Niemniej jednak w doktrynie spotkać można szacunki wskazujące,

⁶⁵ Opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Zjednoczonego Królestwa; a także ECRE, *Report of legal conditions in European Union*, s. 313 oraz ECRE, *Country Report 2002*, s. 249 (cytowane za: I. Oleksiewicz, *Uchodźcy...*, s. 231).

⁶⁶ Opracowanie własne na podstawie danych O. Hawkins, R. Cracknell, *Asylum decisions: Social Indicators page – Commons Library Standard Note SN02654*, Londyn 2012, dostępny na: <http://www.parliament.uk/Template/BriefingPapers/Pages/BPPdfDownload.aspx?bp-id=SN02654>, stan na: 29.10.2012.

⁶⁷ Por. H. Toms, K. Thorpe, *Practical Measures...*, s. 8, 55–63.

iz na terytorium Zjednoczonego Królestwa przebywa w sposób niezgodny z przepisami imigracyjnymi od 310000 do 618000 cudzoziemców⁶⁸, a najnowsze dane wskazują na wzrastającą liczbę takich cudzoziemców.

Dokładniejszych informacji dostarczają wyniki przeprowadzonych w Zjednoczonym Królestwie regularyzacji (rządy w Londynie kilkakrotnie organizowały takie programy – zezwolenia na pobyt wydano łącznie ponad 15000 cudzoziemcom⁶⁹) liczba cudzoziemców, którzy skorzystali z programów dobrowolnych powrotów, a także liczba cudzoziemców wydalonych z tego terytorium. W latach 2005–2009 z dobrowolnych powrotów skorzystało 32025 cudzoziemców, w tym 31500 osób, którym wydano negatywne decyzje w sprawie o udzielenie ochrony międzynarodowej. W latach 1999–2009 wydano łącznie 242920 cudzoziemców⁷⁰.

Rządy w Londynie zawsze przywiązywały duże znaczenie do zapobiegania i zwalczania nielegalnej imigracji. W ostatnich latach rozwinęto system e-Borders (umożliwiający weryfikację dokumentów podróźnych pasażerów i członków załóg statków powietrznych i wodnych⁷¹), wprowadzono system sankcji nakładanych na pracodawców zatrudniających nielegalnie przebywających imigrantów⁷², a w maju 2010 r. premier D. Cameron zapowiedział, iż zwalczanie nielegalnej imigracji (i próby ograniczenia imigracji netto) będą celem jego rządu⁷³.

Podsumowanie

Analiza prawa imigracyjnego Zjednoczonego Królestwa potwierdziła wiarę Arządów w Londynie w możliwość efektywnego zarządzania migracjami. W ten sposób próbuje się znaleźć kompromis między dwiema sprzecznymi tendencjami, jakie zaobserwować można w społeczeństwie brytyjskim.

Z jednej bowiem strony gospodarka Zjednoczonego Królestwa do swego rozwoju potrzebuje imigrantów, z drugiej jednak nie brak zwolenników tezy, iż znacząca skala imigracji stanowi zagrożenie dla brytyjskich pracowników. Otwartość

⁶⁸ H. Toms i K. Thorpe wskazują, iż liczba cudzoziemców przebywających na terytorium Zjednoczonego Królestwa bez wymaganego zezwolenia wynosi od 417000 do 863000 osób. Ibidem, s. 6. Więcej o metodologii szacowania skali nielegalnej imigracji oraz bardziej szczegółowe informacje statystyczne w: P. Sadowski, *Akcje regularyzacyjne...*, s. 61.

⁶⁹ Więcej: P. Sadowski, *Akcje regularyzacyjne...*, passim oraz P. Sadowski, *Dobrowolne powroty i regularyzacje jako mechanizmy komplementarne wobec wydaleni nieautoryzowanych cudzoziemców*, „Przegląd Prawa Europejskiego i Międzynarodowego” 2011, nr 1(27), s. 123.

⁷⁰ Szczegółowe informacje statystyczne w: P. Sadowski, *Dobrowolne powroty...*, s. 120. Por. H. Toms, K. Thorpe, *Practical Measures...*, s. 42–45.

⁷¹ Więcej w: H. Toms, K. Thorpe, *Practical Measures...*, s. 16 i n.

⁷² Ibidem, s. 14 i n. Zjednoczone Królestwo nie uczestniczy w stosowaniu Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/52/WE z 18 czerwca 2009 r. przewidującej minimalne normy w odniesieniu do kar i środków stosowanych wobec pracodawców zatrudniających nielegalnie przebywających obywateli krajów trzecich (Dz.Urz. UE L 168 z 30.06.2009 r., s. 24), o czym *explicite* stanowi motyw 38 tej dyrektywy.

⁷³ H. Toms, K. Thorpe, *Practical Measures...*, s. 6, 18.

na obywateli państw, które przystąpiły do Unii Europejskiej w 2004 r., której szczególnym przejawem było odstąpienie od wprowadzenia okresu przejściowego w dostępie do rynku pracy Zjednoczonego Królestwa, należy zatem skonfrontować z wcześniejszym nakładaniem na mieszkańców Wspólnoty Narodów kolejnych utrudnień w możliwościach wjazdu i pobytu na terytorium Zjednoczonego Królestwa.

Szczególnym przejawem zachowawczej postawy władz Zjednoczonego Królestwa jest nieprzystąpienie do Układu z Schengen z 14.06.1985 r.⁷⁴ (w chwili podpisywania Traktatu z Amsterdamu z 1997 r. Zjednoczone Królestwo było jedynym, wspólnie z Republiką Irlandii, państwem członkowskim, które nie było stroną wspomnianego Układu). W trakcie negocjacji porozumień włączających dorobek Schengen w ramy wspomnianego Traktatu negocjatorzy brytyjscy opowiadali się za pozostawieniem w przedmiotowym zakresie podejścia międzyrządowego⁷⁵ „tak aby umożliwić poszczególnym państwom nieuczestniczenie w politykach niezgodnych z ich interesem narodowym”⁷⁶. Zjednoczone Królestwo utrzymało więc możliwość przeprowadzania kontroli granicznych osób zamierzających wejść na jej terytorium.

Z legislacyjnego punktu widzenia za interesujący można również charakter prawny wskazówek imigracyjnych (ang. *Immigration Rules*). Choć nie są one legislacją delegowaną oraz nie mają mocy formalnie wiążącej, to jednak stanowią zbiór praktyk urzędowych, a odstąpienie od ich stosowania (lub ich niewłaściwe stosowanie) może być przesłanką do unieważnienia tak wydanej decyzji. Z uwagi na uproszczony sposób ich przyjmowania zapewniają one elastyczność prawa, gwarantując jednocześnie (m.in. z uwagi na fakt, iż są podawane do publicznej informacji) przewidywalność i stabilność przyjętych rozwiązań.

STRESZCZENIE

Celem artykułu jest analiza relacji między ewolucją brytyjskiego prawa imigracyjnego a skalą imigracji do Zjednoczonego Królestwa. Kolejne ograniczenia dotyczące wjazdu i pobytu na tym terytorium, w tym utrudnienia nakładane na mieszkańców Wspólnoty Narodów, ukazane są w kontekście zmian politycznych i społecznych, jakie miały miejsce po II wojnie światowej. Kryzys w Kenii z 1986 r., akcesja do Wspólnot Europejskich w 1973 r., czy też zmieniająca się rola Zjednoczonego Królestwa

---

⁷⁴ Więcej o stosowaniu *acquis* Schengen do Zjednoczonego Królestwa w: P. Sadowski, *Akcje regulacyjne...*, s. 29 i n.

⁷⁵ Więcej o powodach takiego stanowiska rządu w Londynie oraz o przebiegu negocjacji w: M. Martela, *Problematyka stosowania przez Wielką Brytanię i Irlandię postanowień Tytułu IV TWE*, „Materiały Robocze Centrum Europejskiego Natolin” 2007, nr 1(11), s. 13 i n.

⁷⁶ *Ibidem*, s. 15.

we Wspólnocie Narodów miały bowiem znaczący wpływ na kształt brytyjskiego prawa imigracyjnego.

Z uwagi na znaczącą liczbę cudzoziemców i osób pochodzenia imigranckiego zamieszkujących w kraju problematyka ta budzi duże zainteresowanie doktryny i mediów, a także polityków. Stąd też konflikt między potrzebami rynku pracy a społecznym postrzeganiem imigracji i imigrantów wpływa na kształt brytyjskiej polityki migracyjnej. Szczególnym przykładem może być odstąpienie od wprowadzenia okresów przejściowych w dostępie do rynku pracy dla imigrantów z państw, które przystąpiły do Unii Europejskiej w 2004 r. Należy je skonfrontować z działaniami podejmowanymi przez rządy w Londynie, zmierzającymi do ograniczenia imigracji z państw, które nie są członkami Unii Europejskiej.

SUMMARY

The article aims to analyze the relation between the evolution of the British immigration law and the scale of immigration to the United Kingdom. The successive restrictions regarding entry and stay within the country's territory, including impediments to the inhabitants of the Commonwealth of Nations, are presented in the context of political and social changes after World War II. The crisis in Kenya in 1986, the European Communities accession in 1973 or the changing role of the United Kingdom in the Commonwealth of Nations had a substantial influence on the shape of the British immigration law.

Due to a significant number of foreigners and immigrants staying in that country, the issue draws attention of the doctrine and the media as well as politicians. That is why the conflict between the needs of the labor market and the social perception of immigration and immigrants influences the British immigration policy. A decision to lift transitional periods for immigrants from the countries that joined the European Union in 2004 to access the British labor market is the best example. This should be confronted with the actions undertaken by the governments in London to limit immigration from countries that are not the European Union member states.

RÉSUMÉ

Le but de cet article est de présenter une analyse des relations entre l'évolution de la loi britannique relative à l'immigration et l'échelle d'immigration au Royaume Uni. Des limites continues sur l'arrivée et le séjour sur ce territoire, y compris tous les obstacles imposés aux habitants de la Communauté des Nations, sont démontrés dans le contexte des changements politiques et sociaux qui avaient lieu après la IIème guerre mondiale. La crise au Kenya en 1986, l'accès à la Communauté européenne en 1973 ou bien le rôle changeable du Royaume Uni dans les structure

de la Communauté des Nations ont eu une influence significative sur la création de la loi britannique relative à l'immigration.

Cette problématique éveille un grand intérêt de la doctrine, des médias ainsi que les politiciens à cause du nombre important d'étrangers et de personnes d'origine immigrante qui habitent dans le pays. Ainsi né le conflit entre les besoins du marché de travail et la perception de l'immigration et des immigrés – ce qui influence sur la politique britannique de migration. On cite toujours cet exemple particulier de dérogation à l'introduction des périodes transitoires à l'accès au marché de travail pour les immigrés venus des états qui ont accédé à l'Union européenne en 2004. Mais il faut les confronter aux activités des gouvernements à Londres qui ont pour but de limiter l'immigration des pays qui ne sont pas encore membres de l'Union européenne.

РЕЗЮМЕ

Целью статьи является анализ отношений между эволюцией британского иммиграционного права и масштабом иммиграции в Соединённое Королевство. Очередные ограничения, касающиеся въезда и проживания на этой территории, в том числе затруднения, причиняемые жителям Содружества, показаны в контексте политических и общественных изменений, наступивших после Второй Мировой войны. Кризис в Кении с 1986 года, присоединение к Европейским Содружествам в 1973 году, также претерпевшая изменения роль Соединённого Королевства в Содружестве оказали в связи с этим значительное влияние на иммиграционное британское право

В связи со значительным числом иностранцев и лиц иммиграционного происхождения, проживающих на территории страны, эта проблематика представляет большой интерес для теоретиков и СМИ, а также политиков. Конфликт между потребностями рынка и общественным отношением к иммиграции и иммигрантам также влияет на форму британской иммиграционной политики. Особенным примером может служить отказ от введения переходных периодов в доступе к рынку труда для иммигрантов из государств, вступивших в Евросоюз в 2004 году. Следует сравнить его с мерами, принимаемыми правительством в Лондоне и служащими для ограничения иммиграции из стран, не являющихся членами Евросоюза.